

KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU BiH

PROFESIONALNI ISPIT ZA STICANJE ZVANJA

CERTIFIKOVANI RAČUNOVOĐA

(ISPITNI ROK DECEMBAR 2006. GODINE)

PROBNI ISPITNI ZADATAK:

FINANSIJSKI MENADŽMENT I KONTROLA

PREDMET:

PRIMJENA UPRAVLJAČKOG RAČUNOVODSTVA

TEST PITANJA:

1. U preduzeću za pružanje konsultantskih usluga varijabilni troškovi proizvodnog karaktera zavise od:

- a) broja utrošenih sati za konsultacije;
- b) broja poslova zaključenih sa korisnicima usluga;
- c) broja konsultanata angažovanih na poslu
- d) opreme koju konsultanti koriste.

Tačan odgovor je: a, b, c,

2. Odgovor na pitanje, koliko mogu biti smanjeni planirani prihodi do tačke pokrića daje:

- a) operativna poluga,
- b) prelomna tačka,
- c) marža sigurnosti,
- d) stopa profitabilnosti.

Tačan odgovor je: c,

3. Zaokružite tačan odgovor:

- a) Budžeti su isključivo instrument podrške menadžmentu u funkciji kontrole;
- b) Budžeti su instrumenti podrške menadžmentu isključivo u funkciji olakšavanja planiranja;

- c) Budžeti su instrumenti podrške menadžmentu i u funkciji olakšavanja planiranja i kontrole;
- d) Budžeti pomažu koordinaciju, komunikaciju i motivisanje.

Tačan odgovor je: c, d,

4. Za svaki od navedenih sistema vrednovanja zaliha identifikujte odgovarajući koncept (metod obračuna) rezultata u bilansu uspjeha:

- a) Apsorpcionom metodu obračuna troškova, odgovara kontribuciona marža kao koncept rezultata u bilansu uspjeha;
- b) Apsorpcionom metodu obračuna troškova, odgovara bruto marža kao koncept rezultata u bilansu uspjeha;
- c) Obračunu troškova zaliha po metodu varijabilnih troškova, odgovara bruto marža kao koncept rezultata u bilansu uspjeha.
- d) Obračunu troškova zaliha po metodu varijabilnih troškova, odgovara kontribuciona marža kao koncept rezultata u bilansu uspjeha.

Tačan odgovor je: b, d,

5. Zaokružite tačne konstatacije. Relevantni troškovi i prihodi za poslovno odlučivanje su:

- a) istorijski;
- b) budući;
- c) koji se ne razlikuju po razmatranim alternativnim rješenjima;
- d) koji se razlikuju između posmatranih alternativnih rješenja;

Tačan odgovor je: b, d,

6. Faktori za podjelu troškova na direktne i indirektne su:

- a) značaj troška
- b) relevantni obim
- c) tehnologija prikupljanja informacija
- d) dizajn poslovnih aktivnosti

Tačan odgovor je: a, c, d,

7. Koja od relacija je tačna i napišite zašto?

- a) teoretski kapacitet = praktični kapacitet
- b) teoretski kapacitet < praktični kapacitet
- c) teoretski kapacitet > praktični kapacitet

d) nijedna od navedenih

Tačan odgovor je: c,

Praktični kapacitet je manji od teoretskog kapaciteta jer uključuje neizbježne prekide operacija kao što su predviđeni prekid usljed održavanja opreme, prekid rada postrojenja usljed praznika i sl.

8. Šta od navedenog pokazuje da bi primjena ABC sistema bila od koristi prilikom obračuna troškova u preduzećima!

- a) Značajan iznos indirektnih troškova je raspoređen korištenjem samo jednog ili dva zbirna troška
- b) Svi ili većina indirektnih troškova su identificirani kao troškovi na nivou izlazne jedinice (nekoliko indirektnih troškova je opisano troškovima na nivou serije, održavanja proizvoda, ili održavanja postrojenja).
- c) Proizvodi imaju različite zahtjeve za sredstvima zbog razlika u volumenu, fazama procesa, veličine serije, ili složenosti
- d) Proizvodi pogodni za proizvodnju i prodaju pokazuju malu dobit, dok proizvodi koji su manje pogodni za proizvodnju i prodaju pokazuju visoku dobit.

Tačan odgovor je: c, d,

9. Pristupi u procjeni troškova su:

- a) metoda industrijskog inženjeringa
- b) metoda konferencije
- c) metoda analize odstupanja
- d) metoda analize računa.

Tačan odgovor je: a, b, d,

10. Koje su metode su najpoznatije u okviru kvantitativne analize procjene funkcije troška?

- a) metod max-min troškova
- b) metod odstupanja
- c) metod regresije
- d) metod korelacije

Tačan odgovor je: a, c,

ZADATAK:

Bilans uspjeha za jedan od proizvoda preduzeća A sadrži slijedeće podatke za mjesec mart 2004. godine:

prihodi 12.000 jedinica po prodajnoj cijeni od 25 n.j.	300.000
varijabilni troškovi:	
direktni materijali 8 n.j. po jedinici	96.000
direktan proizvodni rad 4 n.j. po jedinici	48.000
varijabilni proizvodni indirektni troškovi 2 n.j. po jedinici	24.000
prodajna provizija 15% od prihoda	45.000
drugi varijabilni troškovi 1 n.j. po jedinici	12.000
ukupni varijabilni troškovi	225.000
kontribucioni dobitak	75.000
fiksni troškovi	45.000
poslovni dobitak	30.000

Preduzeće A razmatra ponudu preduzeća B da isporuči 3.000 jedinica gotovog proizvoda po cijeni od 15 n.j. Prihvatanjem narudžbe radnici odjeljenja prodaje bili bi nagrađeni sa fiksnim iznosom od 2.000 n.j. (a ne na bazi vrijednosti procenta od prodaje). Struktura troškova ostaje nepromijenjena, a postojeći kapaciteti su dovoljni da se, pored uobičajene proizvodnje prihvati i ova narudžba.

Vaš zadatak je da:

1. Utvrdite poslovni dobitak preduzeća A po osnovu prihvatanja navedene ponude preduzeća B.
2. Objasnite da li su podaci o fiksnim troškovima uvijek irelevantni.
3. Objasnite implikacije sa stanovišta kupaca, konkurencije, te potrebe uvrštenja i dugoročne perspektive sa aspekta prihvaćenih cijena.

Odgovor:

1) Znanje (10 poena):

Uvrstiti relevantne podatke u cilju dobijanja obračunskih informacija koje treba da olakšaju odluku.

2) Razumijevanje (10 poena):

Objašnjenje da li su podaci o fiksnim troškovima uvijek irelevantni?

3) Interpretacija (10 poena):

Objasnite implikacije sa stanovišta kupaca, konkurencije, te potrebe uvrštenja i dugoročne perspektive sa aspekta prihvaćenih cijena.

1)

Vrednovanje specijalne narudžbe:

Prihodi 3.000 x 15 47.000

Varijabilni troškovi:

direktan materijal: 3.000 x 8	24.000
direktan proizvodni rad 3.000 x 4	12.000
varijabilni proizvodni indirektni troškovi 3.000 x 2	6.000
prodajna provizija	2.000
drugi varijabilni troškovi 3.000 x 1	3.000
Ukupni varijabilni troškovi	51.000
Kontribucioni dobitak	(2.000)

2) Razumijevanje:

Nisu, relevantni su u slučaju da prihvatanje porudžbine prelazi relevantni obim aktivnosti, što zahtijeva dodatne fiksne troškove i njihovo razmatranje.

3) Interpretacija:

Ukoliko se prihvati specijalna narudžba poslovni dobitak bi bio manji za 2.000 n.j. Međutim, i u slučaju da je rezultat pozitivan, menadžment mora voditi računa o tome da se odnos sa postojećim kupcima ne naruši, te da se ima na umu da u dugom roku prihvatanje prodajnih cijena korištenih u specijalnim narudžbama neće imati ekonomsku opravdanost.

KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU BiH

PROFESIONALNI ISPIT ZA STICANJE ZVANJA

CERTIFIKOVANI RAČUNOVOĐA

(ISPITNI ROK DECEMBAR 2006. GODINE)

PROBNI ISPITNI ZADATAK:

FINANSIJSKI MENADŽMENT I KONTROLA

PREDMET:

PRIMJENA FINANSIJSKOG MENADŽMENTA

TEST PITANJA:

1. Vrhunski cilj preduzeća je:

- a) maksimiranje sopstvenog kapitala u dugom roku
- b) maksimiranje ukupnog prihoda u dugom roku
- c) maksimiranje dobiti u dugom roku
- d) maksimiranje kreditnog boniteta u dugom roku

Odgovor: c)

2. Šta je lizing u poslovnom smislu?

- a) davanje opreme bez novčane naknade
- b) beskatatno kreditiranje
- c) davanje opreme u zakup
- d) kreditiranje nabavke opreme od proizvođača

Odgovor: c)

3. Kamatna stopa je relativno pozitivna kada je:

- a) nominalna kamatna stopa jednaka stopi inflacije
- b) nominalna kamatna stopa veća od stope inflacije
- c) nominalna kamatna stopa manja od stope inflacije
- d) nominalna kamatna stopa veća od eskontne stope

Odgovor: b)

4. Druga i svaka naredna prodaja HOV se odvija na:

- a) primarnom tržištu
- b) sekundarnom tržištu

- c) tercijarnom tržištu
- d) OTC tržištu

Odgovor: b)

5. Motivom za držanje gotovine u privrednom društvu (kompaniji) smatra se:

- a) transakcijski motiv
- b) motiv opreznosti
- c) špekulativni motiv
- e) motiv finansijske poluge

Odgovor: a) b) c)

6. Koeficijent korelacije između očekivanih neto sadašnjih vrijednosti različitih investicija ima uvijek vrijednost:

- a) u rasponu od 0 do 1
- b) veću od 0
- c) u rasponu od -1 do 1
- d) manju od 0

Odgovor: c)

7. Navedite način izračunavanja koeficijenta likvidnosti.

Odgovor?

Tekuća likvidnost = obrtna sredstva / tekuće ili kratkoročne obaveze

Ubrzana likvidnost = (gotovina + hartije od vrijednosti + potraživanja od kupaca) / kratkoročne obaveze

Trenutna likvidnost = (gotovina + likvidne HOV) / dospjele obaveze za plaćanje

8. Pozitivan signalizirajući efekat imamo kod:

- a) otkupa dionica
- b) isplate novčanih dividendi
- c) emisije obveznica
- d) emisije dionica

Odgovor: a) b) c)

9. Objasnite pristup (korake) ocjene isplativosti investicionog projekta.

Teze očekivanog odgovora:

- Pojam investicionog projekta
- Suština i značaj (potreba) vrednovanja (ocjene isplativosti) investicionog projekta
- Alternativne metode ocjene isplativosti (obilježja, prednosti i nedostaci svake od njih):
 - Period povrata
 - Interna stopa prinosa

- Neto sadašnja vrijednost
- Indeks profitabilnosti
- Komparacija i kombinovanje metoda ocjene isplativosti
- Potencijalni problemi (teškoće) primjene metoda ocjene isplativosti investicionih projekata

10. Objasnite suštinu i značaj izbora strukture kapitala akcionarskog društva.

Teze očekivanog odgovora:

- Pojam strukture kapitala (izvora sredstava)
- Pojam finansijskog leveridža (poluge)
- Komparacija dva pristupa upravljanju strukturom kapitala
- Pristup neto operativnog prihoda
- Tradicionalni pristup
- Načelo ukupne vrijednosti, pojam i primjer arbitraže
- Uticaj tržišnih nesavršenosti
 - Troškovi bankrotstva
 - Troškovi posredovanja
 - Dug i podsticaji za efikasno upravljanje
 - Institucionalna ograničenja
 - Troškovi transakcije
- Efekat poreza (poreski štit ili zaklon)
 - Korporativni porezi
 - Porez na lični dohodak

ZADATAK:

Kompanija trenutno ima 500.000 emitovanih običnih akcija, a trenutno stanje duga je 2,5 miliona KM uz kamatu 10%. Finansijski menadžer namjerava pribaviti sredstva za finansiranje razvojnog programa vrijednog 2 miliona KM i razmatra tri mogućnosti:

- dodatno zaduživanje uz 12% kamatnu stopu,
 - emisiju 100.000 preferencijalnih akcija sa dividendom od 1,10 KM po akciji, i
 - emisiju običnih akcija nominalne vrijednosti 20 KM.
- Stopa poreza na dobit je 30%.U

Ukoliko zarada prije kamata i poreza iznosi 1,5 miliona KM:

- a) Koliko bi iznosio EPS (zarada po akciji) za sve tri alternative pretpostavljajući da neće doći do brzog porasta profitabilnosti?
- b) Koja je mogućnost finansiranja je najbolja?

c) Koliko se EBIT (zarada prije kamate i oporezivanja) treba promijeniti (porasti ili se smanjiti) da bi treća alternativa bila povoljnija?

Odgovor/rješenje:

a)

	DUG	PREF. AKCIJE	OBIČNE AKCIJE
EBIT	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Kamate na postojeći dug	250.000	250.000	250.000
Kamate na novi dug	240.000	0	0
Profit prije poreza	1.010.000	1.250.000	1.250.000
Porezi	303.000	375.000	375.000
Profit poslije poreza	707.000	875.000	875.000
Dividende na prefer. akcije	0	110.000	0
Zarade raspoložive vlasnicima običnih akcija	707.000	765.000	875.000
Broj akcija	500.000	500.000	600.000
Zarada po akciji	1,41	1,53	1,46

b) Preferencijalne akcije jer imaju najviši EPS.

c) Tačka indiferencije između preferencijalnih i običnih akcija

$$1,53 = (EBIT - 250.000) * 0,7) / 600.000 \quad / \text{pomnožiti obje strane sa } 600.000$$

$$918.000 = (EBIT - 250.000) * 0,7$$

$$918.000 = 0,7 EBIT - 175.000$$

$$918.000 + 175.000 = 0,7 EBIT$$

$$1.093.000 = 0,7 EBIT$$

$$EBIT = 1.561.428,57$$

EBIT se treba povećati za više od 61.428,57 KM da bi treća alternativa bila povoljnija.